

„ЗАСТАВА“ излази три-
пут у недељу, уторником,
четвртом и суботом.

Цена је на годину 12 фор.,
на по године 7 фор., на чет-
врт године 3 фор. аустријске
вред. за Аустрију, а за Ср-
бију на годину 120 гроша
на по год. 50, а на четврт
године 30 гроша.

ЗАСТАВА.

Оглас се рачунају по коли-
чини врсти, које из гармонте
заузимају, и за сваку врсту
плаћа се за први пут 7, за
затим даљи пут 5 новч. Осим
тога за жиг увек по 30 нов.
Дописи се шаљу уредништву
а предлата администрацији
„ЗАСТАВА“ у Пешти, Grün-
baumgasse, Mexico, I. Stock
Thür Nr. 10.

БРОЈ 29.

У Пешти, у четвртак 6. априла 1867.

ГОДИНА II.

Пешта, 5. априла.

Позване и од француске и од пруске владе, да изјаве свој суд о садашњем положају Луксембурга, силе које су подписале уговор од 1839. већ су се упустиле у преговоре. По уверавању из Париза, између Инглеске и Француске врло је живо саопштавање, што се тиче мњења о Луксембургу; између осталих сила такође се живо воде преговори о споразумењу у основу, и чим се то постигне, развиће се званично договарање о самом решењу питања. По лондонском „Ентернационалу“, лорд Станлиј, министар спољних послова, изјавио је последњих дана неком члану парламента, да ће се луксембуршко питање мирно решити. Париска „Ла Франс“, од 2. априла, пише, да ће влада за неколико дана моћи саопштити законодавном телу и сенату последак (резултат) дипломатских преговора због Луксембурга, и додаје, да се и француска и пруска влада у овај мах показују врло помирице. Међутим, пруски министарски лист „Нордајче. Алг. Цтг.“ „непрестаје доказивати, да би Луксембург у француским рукама био опасном точком; као што с друге стране и париски листови сав заплет због Луксембурга приписују пруској посади. Према томе, успеху дипломатских преговора о Луксембургу могло би се надати, тек ако би се учинило могућним, да Луксембург буде чист и од пруских и од француских бајонета; и већ се са разних страна чује, да ће дипломатија питање Луксембурга решити тако, да се овај прогласи независним (неутралним). Предпоставља се, да у том случају, ни Прусија ни Француска неби одбиле суд дипломатије, и тако би се учинио крај зебњи од рата која још траје. Али, ако би независност Луксембурга разбила ратоборне мисли у Немачкој и у Француској, питање је: чему да се нада од дипломатских преговора за случај, ако ови неизлићу на осигурање луксембуршке независности? Ако би, н. пр., силе које су подписале уговор од 1839., сложиле се, да је право на пруску посаду луксембуршке тврђице прешло са разводом Ђерманског савеза, коме та тврђица у војеном погледу на расположењу стајаше, и да је данас Холандија неограничени властник Луксембурга: хоће ли „немачко народно чувство“ и Бизмарк приклонити се решењу дипломатском, по коме сутра Луксембург из холандских у француске руке доћи може? Или, ако дипломатија неби сагласила се на решење по ком би пруска посада луксембуршку тврђицу оставити морала: хоће ли Француска хтети трпити, да та тврђица, на коју она толико полагаје, остане и даље у власти „колико раширене“ Прусије? Тако је још неизвесно питање о рату и о миру између Прусије и Француске, на да је питање о Луксембургу предато бризи „мирољубивих“ сила.

Отуда, што је руска „Северна Пошта“ изјавила наду, да ће Наполеон III. умети енергично савладати ратоборне намере, пруски листови изводе, да је Русија за Прусију у питању Луксембурга. Међутим, париски листови доносе у преводу један чланак из полузваничног „Руског Курира“, у коме се одриче Прусији право на посаду Луксембурга, пошто је уништен Ђермански савез, и доказује, да холандски краљ може сасвим независно располагати са Луксембургом, тако, да силе које су подписале уговор од г. 1839. неби се мешале у погодбу Холандије са Француском, ако би само прва стално хтела, да ту погодбу од намишљаја у дело преведе.

За Инглеску и Аустрију сматра се скоро као извесно, да су на страни Француске. Званична инглеска „Морнинг Пост“, донела је недавно један чланак о Луксембургу, у коме отворено изјављује симпатије за Француску. „Француска, вели се међу осталим, није усамљена, она има пријатељства, која се, по околностима, могу претворити у савезе.“ Што се тиче Аустрије, чује се из Париза, да је министар Бајст изјавио намеру, да Аустрија остане верна немачком позиву свом, и да париски двор подпуно одобрава ту намеру. Немачки позив Аустрије био би у овоме: да у случају рата пруско-француског Аустрија стражи противу Русије на Истоку; у томе би Аустрију подпомагала Италија са својом флотом. У исто време највећи део француских ратних лађа био би прикупљен на каналу Ла Манши, тако да би оне, поред војевања са Прусијом, и стражиле противу Русије на Источном Мору. Наравно, таква прича губи сваку практичну вредност

пред данашњим положајем Русије, у коме ова треба само да искрено хоће братски савез са јужним Славенима, па нема те страже, која ће моћи спречити ослобођење славенских, и уобште хришћанских народа у источној Европи. —

Атиски лист, „Јединска Независност“, доноси новости по којима народ у Епиру и у Тесалији немалаксава, него се крешко држи у своме одпору турској сили. Народне чете тих области издале су проглас, у коме се позивају на човечанска чувства свију слободних људи, на које народности они били. По истом листу, Турци у Кандији јако су клонули, на глас из Француске, да велике силе ишту да се судба острва реши слободним гласањем; више турских фамилија, вели се, већ су почеле распродавати своја добра, предвиђајући да ће се Кандија Грчком присајединити.

Кнез Михаило кренуо се из Букурешта на пут за Србију 2. о. м., као што истог дана из те вароши телеграфису. „Ендеп. Белг.“ доноси вести из Цариграда, по којима је порта нарочито наваљивала, да кнез од Србије тамо дође, да би султани лично благодарио за дизање посаде из србских градова, и тиме му осведочи своју подчињеност пред очима страних сила, које су посредовале у питању о градовима србским. Нама са доста поуздане стране пишу, да за време кнежевог бављења у Цариграду, није било ни спомена о отварању преговора између Србије и Турске, што се тиче Босне Херцеговине и Старе Србије. Уосталом ми остављамо београдским листовима, да они и поузданије што у том погледу кажу.

Шпанска још није одговорила Инглеској на последњу денешу ове, о ухваћеној лађи „Краљ. Викторија.“ Лорд Станлиј изјавио је у народној скупштини, да ће влада инглеска уштебити своја средства, да би се завремена знало на свима инглеским трговачким бродовима, који се налазе у шпанским пристаништима, ако ће се отворити рат са Шпанском; али он се још нада, да до тога доћи неће.

Ако је веровати телеграму из Марсеља од 1. (13.) о. м., у Риму је осванула 30. пр. м. (11. апр. по р.) прокламација на зидовима јавних места, у којој се народ позива да устане противу тирански светске владе, поштујући и даље духовну власт поглавара цркве. За случај устанка обећава се подпора Гарибалдина, а привремена влада имала би изазвати народно гласање за присаједињење Рима Италији. Услед тога, римска влада послала је помоћ војеним четама на граници, да би се што крешче стражило против покушаја оних који Рим на устанак позивају.

Неки страни листови донели су у последње доба неке телеграме, по којима би се царска војска у Мехици још добро држала; сад стижу из Новог Јорка противне телеграфске вести, вести које потврђују, да је републиканска војска задала тешке ударе царској војски, и да су данас сви изгледи за подпуно победу републике над царевином.]

НАШ НАЈБЛИЖИ ЗАДАТАК.

Уставна борба води се на све стране у Аустрији. Чеси с Моравцима најпре победитељи, изгубише засад меџан. Кад је центрум пробијен, не помаже, што су два крила, Пољаци с једне, Словени с друге стране у добитку. Удесу томе криво је двоје: прво изборни ред Шмерлингов, друго колебаљивост народне аристократије — по Чеси неочејавују, и имају узрока томе, јер је сам народ и опет своју народну свест, своју непоколебаљивост на најсјајнији начин обелоданио.

Хоћемо ли ми Срби клонути? Хоћемо ли се неверити тежњи и задатку, који нам је пре 19 година новопробуђена свест народна поставила, и у ком је садање поколење одрасло? Не ради се о крвавој борби, о оном крвавом крштењу и пламеном осветљењу свести народне, него о уставној борби, о борби са оружјем слободне речи и мушког држања, а град истина и правда.

Народ је србски са две стране у три стана утаборен: у троједној краљевини, у Угарској и у обостраној војеној граници.

Срби у тр краљевини имају у заједници са браћом Хрватима свој орган — своје поље уставне борбе на сабору у Загребу. Сабор ће тај маја месеца опет

одпочети. Имаћемо времена, осветлити и измерити поље њине уставне борбе.

Крајини нашој затворена су уста — она стоји са физичким оружјем при пози.

Срби у Угарској остају наша авангарда — на уставном пољу уставна авангарда. Ми за сад другог поља немамо, него поље обштинског и муниципског живота.

Акција на том пољу приближује се.

Хоћемо ли овом приликом свесни бити? Нећемо ли клонути, и не само нумерично, што није свуде у нашој власти, но и морално, што би горе било, подлећи? Какав нам је задатак?

Двоструки.

Први се односи на саму ствар, други на органе те ствари; први на народност и на народни језик, други на представнике те народности и језика; прво се изјављује у обштинским и муниципским скупштинама у обште, друго у тако званим рестаурацијама.

Пре свега је нужно, да Срби у варошким и жупанијским муниципијама знаке живота даду, и жеље народа србско гверно изразе.

Које су то жеље?

Ми ји на следеће сводимо.

Позната су закључења срб. конгреса од г. 1861. Она имају две стране: једну стварну, другу формалну. Прву сачињавају сама захтевања у закључењима, другу то начело: да се конгрес има и опет сазвати и саслушати, ако узтреба промена у стварним закључењима. За сад се неупуштамо ни у једну, ни другу, јер повода томе нема — али предходити обојему мора, да се уг. влада и уг. сабор о томе изразе, и тога ради да та ствар на дневни ред сабора дође. Незнамо шта ће министарство на учињену на то интерпелацију одговорити — али то знамо, да ће од великог уплива бити изјаве Србаља, како на то, да се одговори, тако и на оно, шта ће се и одговорити и радити. Иначе ће се цела ствар сматрати за пуку махинацију из Шмерлингових времена, које ако је другом и било, Србија није била игра и парада, но збиља.

Решење дакле те ствари треба пожурити.

Ово је, што се обштенародне стране србског питања тиче.

Друго је, што се непосредно поједини крајева тиче, према основу у првом питању сачињава.

То је питање арандовање жупанија.

Прешло је већ у обшту свест народа нашег, да без тога нема за Србе ништа. Срби сада у двама жупанијама живе: бачкој и торонталској. Ако оне у оваком саставу свом остану, би ће сваки напор, да се и језику србском и заступништву србском места задобије, узалудан; већина остаје несрбска, и Срби њеној доброј вољи, да не рекнемо милости изложени.

Шта више, опасност је још већа морална, него непосредна стварна; Срби, који су на јавну изложбу упућени, па и сами гриђани, који у животу многостручно од власти зависе, учиће се и научити, од другог-га добре воље и милости све изчекивати — а тим се морално трује читаво поколење и подкопава се и сама будућност народна.

Лек је само у створу таки муниципски тела, где ће србски елемент претежан бити, а то и у Бачкој и Торонталу може бити без битне повреде мађарског елемента.

И једна је и друга жупанија сувише велика и протегнута; већ дакле и административна потреба изискује делење. Бачко-бодрешка и онако је била подељена.

Ствар би наравно лакше ишла, да се граница укине; једно што Мађари зазиру од тога, да се начело народности, као основ деобе изнесе, што би се претанило тим, кад би се могло рећи, да се то због променути околности и због очевидне нове потребе ради, а друго, што би се заиста више народног елемента и материјала за то нашло — али због тога неможемо ми ту ствар одлагати.

Деак је још 1861. год. говорио, да не би ништа противу тога имао, да се из Бачке и Торонтала и због величине жупаније и за измирење Србаља по две жупаније напрае; данашњи председник министарства такође је то као могуће изјављивао — остаје дакле само, је ли то озбиљна и постојана жеља Србаља.

Можда би још боље било, да се то у виду раз-

ширења наша два дистрикта, бачког и банатског, захтева, шта више, можда би још најбоље било, да ми за оне крајеве, где Срби у Угарској на често живе, ништем су устав дистрикта, тако, да се сад два, а по разрешењу границе више дистрикта направе, чим би двоје постигли: прво, да би се пре људи, него магнати постављали за начелнике дистрикта; друго, да би се онда из више дистрикта могла безаворније једна велико-дистриктска скупштина, на форму Јаса и Куна, и са подобним делокругом одобрити, — али ову ствар сад само напомињемо и обштем размишлењу остављамо, — устручавамо се пак из два узрока, као особени предлог ставити и формулисати, једно, што би се могло чинити, да конгресним закључењима прејудикuje, а друго, што би се ствар с тим заплести, отегнути, па и о-сујетити могла.

Остаје дакле, да захтевамо образовање дољно-бачке и потијско-торонталске жупаније, у ком случају србска места потијског дистрикта не би повратак, а банатског не би трајни останак дистрикта захтевала.

Ово дакле треба да србски жупанијски одборници захтевају.

Трећи је задатак, да се и међутим захтева, да се срб. језик uvede не само у дворану скупштинску, него и у званичне кругове власти.

Тога ради требало би да србски одборници у Бачкој и Торонталу захтевају: прво, да се већ привремено уведу она закључења било срб. конгреса, или романско-србског елабората за народности, која се и пре араодована извести дају, или у обште што томе сходно, што би конференција за потребно пронашла; друго, да не прејудикуюћи закључењима срб. конгреса елаборат романско-србски уг. сабору као основу решења обштег питања народности препоруче.

Све ово ако и у колико жуп. одбори не би одобрили, да србски заступници у форми петиције подишу и уг. министарству и сабору на уважење поднесу. Ово што се језика тиче, односи се и на варошке муниципје.

Добро ваља на уму имати, да је ово прелазно време одсудно; ако сад живота покажемо, не само да можемо до фактичног стања доћи, које ће за успешније решење питања о народности значајно бити, него и само решење мора успешније испасти, ако се напред, при првом сванути уставног живота видело буде, да жеље и захтевања, која се на народност односе, заиста су жеље и захтевања народа, а не поједини људи, или реакционарски времена.

Четврто је, што се органа тиче, ту имамо представништва и власти на уму.

Представништва жупанијска не подлеже сад рестаурацијима, но само варошка. Ваља пазити, да се у представништва изабере људи, који су животом својим дали, осим обшти грађански јамства за то, такође и јамство за родољубље.

Што се напоследку власти тиче, те по садашњем строју жуп. одбора неће од наши избора зависити али ипак двоје се постити може, прво, да се дотичној комисији колективно означе људи срб. поверења; друго, да се у складне алијансије са једном од разних партија у жупанији ступи; за нас ће у том погледу она бити претежнија, која више јамства за уважење срб. народности и срб. језика у жупанији даде, а у равном положају либералнија.

Да Срби свуда компактно наступе, од велике је важности — али не тако, да једна страна интригује и другу оманути тежи, но да се у слободним конференцијама свакога слободна реч чује, па што, и то у обзир у избора при пробама бирања, тајно гласање одреди.

Где су наше странке јаче поцепане, ту је боље, да најпре свака за себе конференције, па онда обе зближење покушају — иначе из предодног бркања обично раздор и последујуће цепање изиђе, и то баш у одсудно доба.

Оволико рећи, нашли смо за нашу публицистичну дужност, а с драге ћемо воље примити и друга, ту ствар објашњујућа, или поправљајућа мњења.

Можда ће ко то за агитацију узети, али ми знамо, да се подобни кораци по уставу и закону слободни.

ЧЕШКИ САБОР.

Јавили смо, да је чешки сабор 25. м. (6. апр.) отворен, и да се 27. марта око верификације 54 велепоседничка члана жестока распра поведе, где је чешка странка са 85 гласова противу 128 гласова пала, и верификација би поверена онаком одбору, какав је немачка странка хтела. Немавши досада од уг. сабора места за даљи обширнији извештај о чешком сабору, сад га наклањујемо.

Трећа седница била је 29. марта, где је речени одбор реферовао о верификацијима. Већина тога одбора (6.) предлагала је, да се 54 велепоседничка члана верификују; мањина (3.) да се избори њиови униште; Сладковски је у име мањине ствар разложио, и протест прочитао. Сајда (Чех) предложи, да се недопусти оним 54 члановима, до о свом избору гласују. Цајтхамер (Чех) набраја незаконитости, које су се при тим изборима догодиле; разлаже, како је влада сав свој утицај усредсредила око велепоседнички избора,

како је и самог принца једног царске породице послао, да утиче у изборе; како се ише Њег. Вел. при изборима мешало, и злоупотребљавало. Почем се нов краљ. намесник због неуредности речени избора тим бранио, да то није за његова времена било, то Цајтхамер пребацује, да би тако, кад један намесник за другога неодговара, влада је увек могла послати једнога, који ће конфузију, забуну начинити, а после другога, који би рекао: Ја нисам за то крив. Тим се подкопава важност владе код народа.

Наводи, како је намесник тражио од Маутнера да докаже своју непорочност, иначе да не може бити у бираче уписан — па пита: а је ли се од Бајста искало, да докаже своју непорочност? (Смеј.)

Затим је говорио Ригер. Почем Немци нису реч узимали, то им Ригер примети: Види се, да господи на другој страни ништа у овој ствари неучествују; они мисле: ми имамо већину. — па не требамо права (бурно одобраваје мањине.) Али ми морамо доказати, да ми имамо право, а он да имају само већину. Вели, да се њему догодило, што Маутнеру, тужио би краљ. намесника због повреде части.

Потом се догодила распра међу нам. Келлерсбергом, врх. маршалом Хартигом с једне, и Ригером с друге стране; овај је искао, да први одговори на интерпелацију, коју је он због неуредности при попису и рекламацији бирача ставио; нам. одговара, да се интерпелације морају пре седнице и писмено, са подписом 20 чланова предати; Ригер иште зато, да се седница на кратко одложи; маршал вели, да за љубав једном члану неће седницу одлагати.

Затим је говорио Грегер. Ове су му речи значајне: Господо! народ чешки држи се стално и непоколебљиво неспорни права овога краљевства, које хоће да негује и брани свагда и на сваком месту; а да господи с оне стране у том погледу не иду с народом чешким, неће ни сами одрицати. А ипак курија велепоседника претеже на овом сабору. Почем се пак такурија не слаже са мњењем и жељом праве и сталне већине ове чешке земље, то овај сабор није прави израз становништва чешког краљевства, — него је то фалшиви лист, који шиље народ чешки краљу свом, то је велика политична лаж. Ово, господо морамо обележити, да се овим сабором не омане јавно мњење Европе, као што је оманут краљ наш. Спомени, шта је влада употребљавала, да оваке изборе изведе. Био је вели, командирам сваки чиновник, да мора бирати, и то од странке немачке касине — оне касине, у којој је јавно певана пруска победна химна (Левница: то је лаж! десница: истина је. Вика на левици). „Ко не пође да бира, биће затворен, ко не бира немачке кандидате, биће прогнан.“ Таким је начином могла влада командирати регименту војске на избор.

Говорио је још Чех Клауди; затим немачка странка закључи крај дебате, и имао је последњу реч известитељ мањине Сладковски; — Ригер заиште реч, да фактичне примедбе учини на предлог већине комисије; председник хтеде му реч узкратити, но најпосле продре, и у кратко спомене све незаконите изборне случајеве; напоследку говораше известитељ већине Банхауз, и већина одостовери 54 члана велепоседничка.

У седници од 30. м. буду верификације настављене.

Остали су предмети били: Избор председника земљског одбора; избор управитеља хипотекарске банке; предлог комисије о избору за „рајхсрат.“ У зем. одбору изабрани су од Чеха само Ригер и Сладковски.

У седници од 31. марта настављени су избори, и предузета је верификација неки особени избора; ландскоронски избор, где је пропала кандидација Скрејжковска, уништен је, и нов избор наређен; затим се прешло на дебату о избору за држ. савет. Хербет је од стране већине комисије предлагао, да се избори чине; Ригер од стране мањине, да не. Главни је разлог Ригеров, што се држ. савет сазива, да уставотворна питања решава; што §. 16. зем. устава, така питања само држ. савету целе царевине придржава; и што се не сазива така савет целе царевине, но неки: цислајтански.

Он вели, да зем. устав не познаје цислајтанску конституанту, и зато да неби требало да председник такав предлог на дневни ред донесе. По §. 18 зем. устава треба за промену истога да буду три четвртине чланова присутни, и две трећине да промену реше; противна странка хоће пак да простом већином реши.

Ми 3 1/2 милиона Славена нећемо никад од свога права попустити.

Затим је кардинал Шварценберг разложио, зашто се од бирања за рајхсрат уздржати мора.

Затим су многи Немци отишли у собу, где се једе — да покажу, како немаре, шта ће Чеси беседити.

По том је говорио Чех Тонер. Између остали рече, да се Шмерлингов рајхсрат од 1861. год. указно као лепо накинена госпа, а показао се као перодкиња гизда; Бајстов рајхсрат је пак гвоздена мома, која све згњечи и удави, што обухвати — кад се нисам вели предао гизди, нећу ни гвозденој моми. Шиљањем у рајхсрат учинио би Чешки народ самоубиство.

Цајтхамер вели онима, који ће у рајхсрат, да иду

само, да ударе печат на оно, што је угарски сабор свршио.

Браунер вели, да се не може казати, да ће Чешка и Моравска бити у рајхсрату заступљена, Немци иду само на заповест, да чују, шта је свршио Бајст с Мађарима.

Сладковски: По владању мањине види се, да неће да чују шта говоримо; ити им се у рајхсрат. Сретан им пут. Доћи ће време, кад ће као оно 1865 опет са великим посковима из њега вратити се, и ми ћемо од њи рачуна искати. Онда ћемо ји са истим презрењем, са истом охолности предустрети, као они нас сада. (Врло добро. Пљескање.) Но онда немојте рећи, да немамо срца, ни чувства за вас, јер сте ви данас показали, да немате чувства за нас, и за право. (Бурно одобраваје, звонење.) Ви сте себи већину набавили свакојаким плеткама владе, и сад поносно по дворани шећете, знајући, да ће вас већина за рајхсратлије изабрати. Ја вам честитам избор — али вам кажем, да ће вам повратак бити горак. (Врло добро.)

Почем нико више није уписан био, даде председник реч Ригеру као известитељу мањине. На то се примети, да другог известитеља Хербста нема. Породи се велика вика. Цео центрум виче: Известитељ је у гостилицу! То је скандал, то је гадно. Сладковски посред вике надвикује: Ја бележим да је известитељ за време расправе по гостилицу вратио се! (Бурно одобраваје.)

Маршал рече, да ће и онако седницу закључити, и за сутра одложити.

Ригер вели, да није нужно, он ће кратко говорити. Маршал: Седница је завршена. У том Хербет уђе са чачкалицом у зубима. Маршал ипак одложи седницу за сутра. Зачим стави Клауди интерпелацију о затвору уредника „Политике“ Кашпару, који је тај дан затворен. Закривљује се због тога, што је „Политика“ саобштила наредбе Будимске генералне команде, и премда се правдао тиме, да су му исте безимено саобштене, ипак буде у истражни затвор узет због саучешћа у злоупотребењу званичне власти. Клауди види у томе угушење јавног мњења федералистичне странке, и пита: да ли влада одобрава такав поступак? Краљ. намесник обећава скорји одговор.

У седници од 1. апр. продужи се расправа. Ригер вели: да је на Садови начињена немачка царевина од 40 милиона. Немци су увек свом цару придавали титулу: „Свагда умножитељ царевине.“ Та ће ићи на освајање. Чеси морају према томе узети позицију. И династија то чинити мора. Њена се држава састоји из више племена, од који је немачко свуда у мањини. Ако ће династија да будућност своју на њему оснује, то питам вас, питам династију, меже ли на том основу трајања имати? Једини пут, којим династија ударити мора јесте: Равноправност свију народности. Немци треба или да искрени Аустријанци буду, или ако желе Немачкој, нека исповеде, да неварују и владатеља и друге народе. Говорећи о Мађарима вели: Мађари не треба да забораве, да има толики славенски елемент под уг. круном; не треба да забораве, да имају толиког елемента романског, и да је у Романији Хохонцолерн окрупио се; не треба да забораве, да на њиовом земљишту има и неколико стотина њада Руса. И кад једанцуг у Европи овлада начело народности, ко ће Русима бранити, да се заузме за Русе, који су преко Карпата? Мађари би дакле требали, да другим народима концесија чине. Њиова је, вели, судбина са Аустријом скопчана, али славољубље ји тера, да наследи не само Аустрију, него и Турску. Министарство као да ји помаже у томе, али је с њима заједно на рђавом путу. Ако на дољнем Дунаву нове државе буде, неће бити мађарска, но славенска. Несрећна јужнославенска политика аустријска проиграла је код они народа нашу обљубљеност, и предала ји је Француској и Енглеској, и сад се развија моћнија Србија и можда није далеко време, кад ће старо србско царство ускрснути. (Па онда фала Богу на такој политици — или би Ригер волео бољу, уз коју не би србска држава ускрснула? Ту је точка, где се спотакну западни Славени спрам Србаља. У.) Наш је утицај ослабљен онде, руски пак једнаком вером подпокогнут расте. Нека то Мађари добро на ум узму. Што се нас Чеха тиче, наша је позиција сасвим проста. Наша је историја жалбоже непрестана борба противу уточућа у немачки елемент. Докле год живимо, све ћемо употребити, да не утонемо у немачком мору. Наш је задатак, да одржимо Аустрију, и себе у њој, и да монархији дамо, што јој припада, да буде јака и могућа. Ми, Мађари и Пољаци имамо интерес, да Аустрија буде организам, а не разбачена уда, организам, који ће свиња мањина народностима заштити бити. Он мисли, да дуализам распадићу Аустрије води. Критикујући операт уг. сабора, и налазећи га за чудноват, пита: да ли за о да у Беч иду, да приме Деаковов елаборат као готов чин? То би смешно посланство било. Уг. сабор никад није чешком законе прописивао. Ипак се то сад догађа. Стојимо пред октројком, не Њ. Вел., него — Деака. (Врло добро.) Ту пак никад примити нећемо. Ако хоће Мађари, да им историјна права уважавамо, нека и они нама уважавају. Кад је Угарској зло било, кад ји је Шмерлингова теорија проиграла уништити хтела — ми

смо ји и Пољаци бранили. Онда су наше речи угодне биле, и понавране су са угодношћу у свима листовима уг. Сад Мађари поступају, као да нас нема, сад прелазе преко нас на дневни ред, и бацају нас у „дислајтанско море.“ Морам се противу тога са свом одсудношћу изјавити. Дислајтанско је рахсрат машина за угњетавање славенски елемената кроз Немце и Мађаре. Ми се још надамо, да ће Њ. Вел. ствари провидити, и да ће даи доћи, кад ће Славене саслушати тако, као и Немце и Мађаре. (? У.) Ако то не буде, онда незнамо, куд ће све то изићи. Ми ћемо верни томе бити, да одржимо Аустрију, али нисмо кадри, у вређено чувство народа зауставити. Говорник чита за тим нешто из франц. часописа „Revue de deux mondes“ где Ст. Рене Таљанди вели: свака неправда противу Чеха тера Чехе Русији у руке. То, вели, нису моје речи, него странаго државника — али немојте после казати, да вас нисмо опоменули. (Врло добро!)

За њим је говорио Хербст. Он вели, да федерализам води, или распадињу државе или абсолютизму; да и они не радо сад иду у Беч, али да спасење Аустрије то изискује.

Гласало се, и предлог чешки буде одбачен. Кад је председник хтео, да гласање о предлогу већине одбора нареди, пријави Ригер у своје и своји другова име протест противу тога гласања као поступка, који је противу устава и пословног реда. Протест је дугачак, и читање је трајало три четврти сата. Почини се разлагањем државног права Ческе и његовим развитком од 16 века до сад, и закључује са речима: „Зато се ми, сви заступници варошки и сеоски обштина чешког становништва, које 3 и по милиона душа броји, који дакле већину становништва сачињавају, ограђујемо противу свега, што би рахсрат, у који се незаконито посланици шилу, на уштрб права овога краљевства и династије закључио. Ми проглашавамо те закључке у напред, као неважеће, који нас неведу, и бранићемо се противу исти са свима средствима права и закона.“

Председник рече, да ће тај протест актима ставити, ако и јесте неуместан.

Ригер изиђе на средину дворане пред председничко седиште, и гласно рече: Ја констатујем (Гласови: на протест недопуштају се расправе) Ригер (вичући) „констатујем, да ми нећемо у никаквом незаконитом акту учествовати, и да ћемо се удалити од даљих расправа. Слава отачбини нашој, слава краљу нашем!“ Цео центрум повиче трипут „Слава“ и изиђе на цоље. Галерија плеска. Председник рече: Почем се галерија неуредно владала, наређујем да се растера. Галерија изиђе с виком: и сами идемо!

Остану 135 члана, и закључе, да се бира у рахсрат. Седница се прекине, док се гласови давали, и у 3/5 буде настављена, где се резултат објави. Сабор потом би закључен.

Д О П И С И.

А. Из Далмације 28. марта. Имам јавити вам доста важних гласова, који се тичу источног питања, или боље — србског. Њег. ц. с. надвојвода Леополд обилази нашу провинцију. Његовом долазку међу нас та је цел, да прегледа наше тврђаве. 23. марта походио је Задар. Ово је, као што знате, један од најтврђих градова наших, особито је јак од краја, као грађен од Млечића који се нису од мора никакво бојали. Као што баш сада чух, намештају се топови у истом граду од стране сувоземне. Пошто је прегледао Задар, надвојвода је продужио пут, да би обишао и остале градове до Котора. Исти дан се кренуо из Задра г. намештик далматински, барон Филиповић, он се одвезао на нарочитом ратном пароброду у Котор. Цел његовог путовања непозната је; међу нама неки говоре, да ће у право на Цетиње; но за ово немогу добар стајати. Шта више, чујемо, да се једна регимента војника изненада у Боки Которској сместила; а говори се и чека сваки час, да се дуж целе Далмације понамештају друге регименте.

Као што видите, амо се испуњавају речи које ту скоро изрекше „Народни Листи“ прашки: „Скоро ћемо чути, како наша влада и у Далмацију војску шиле, насупрот браће наше Црногораца.“

Шта да вам речем о комплиментима између Београда и Цариграда? Ми овамо само желимо, да „Застава“ у том погледу и у напред онако пише као оно у 24. бр. свом од о. г. Ако се Босна и Ерцеговина и не прихвате оружја, ако буде црна судба у црној књизи записала, да још несрећна наша браћа остану под турским јармом и језуитским замкама, нека „Застава“ бар пред светом оправдава част имена србског, докazuјући да има милионима Срба који поштују своје народно достојанство и интерес, и који појме велики позив србски на Истоку. Заиста, са Мујом уговорати и њему остати вазал баш у време, када и сами тако угњетени Бугари глас за народну слободу дижу, а Грци на по пута ослобођења и уједињења кроз крв и ватру допријеше — баш у такво време пријатељовати са Турцима, то није братско наспрам подјармљених Хришћана источних, али нека се бар зна, да одговорност за то лежи на великашима, који мимо народа раде.

+ Из Срема 26. марта. Пре неколико дана, у својој малој скупштини жупанија сремска проматрала је статистички извештај, састављен по нашем намештничком већу о похађању школе и о броју православних и католичких школа. Из тог извештаја видило се, да на жалост нашу поред три конзисторије у троједној краљевини ни једне главне србско-православне школе немамо. И тако је споменута скупштина закључила, да се у Срему, и то: у Шиду, у Иригу и у Руми србске главне школе са четири разреда подићи имају. Закључак тај, кога је жупанија наша учинила, служи овој на част, тим више, што се иста жупанија у овај мах тако рећи за свој обстанак борити ила, на опет је учинила своје за народну нашу просвету. Ми неможемо некади, да нас наше намештничко веће у верозаконској просвети диже, док год г. Рачки у савету тога мудрог збора седи и док год и ми до тога не дођемо, да у том већу свог референта иламо, но можемо с пуни правом од наших пречастних конзисторија некади, а на посе од високи свештеника наши, којима то у најсветију дужност спада, да о духовном изобраењу повереног им стада раде.

Сравнимо наше србске школе у Срему и целој троједној краљевини са николама српским у Бачкој и Банату, пак ћемо на први поглед видети, да су наше школе у Бачкој и Банату на много вишем ступњу, него наше школе у троједној краљевини; да су уредније, да ваљаније учитеље имају, да деца у њима много више уче, него код нас. Кад томе узрок тражио, видихмо одма да те школе петуторшну наше конзисторије ни владике, већ се мирски људи о школама брину, те и посао њив благослове доноси; видихмо да г. Мандић и Патосевић у Будиму неуморно, са највећом борбом, на пољу том раде, и да им је труд њив дојакнов благословен.

Ово јављајући вам, морамо се заиста чудити, одкуд је г. Етвеш на ту мисао дошао, да на чело одељења које ће се отворити у угарском министарству за православне цркве и школе, опет високоsvештеника постави и да пак тим начином напредак србске народне просвете Србима под круном св. Стевана живећим осигура, ми бар у Срему упућујемо г. Етвеша на допис „са Саве“ у 22. броју нашег штованог листа, изјављујући, да је такови у грудима нас свију одјека нашао, и да сваки Србин православни, коме просвета и напредак народа свога на срцу лежи, само онако, и никако другојачије мислити неможе.

Надамо се, да ће г. Етвеш као човек научен и као министар одговоран достојно оценити и жеље народа у сваком послу, кога за народ радно буде. А нашој браћи Србима преко Дунава препоручујемо да буду опазни у послу, толико за наш народ важном те да неби после неколико година имали узрока жалити за изгубљеним временом.

Нови Сад 1 априла. Држасмо, да неће бити нужде износити пред свет неке ствари, које ни једном брату Србину немогу бити миле; мишљасмо, да не треба сваку непријатну појединост на јавност износити; али кад се најеветије и најплеменитије ствари изопачавају; кад шта више и по неки чланови из саме омладине, место да браћу своју у озбиљном раду својски подпомогну, од добре и племените намере своје браће неког баука граде, и на све стране хуку буку чине; кад најпосле и дописник X из Беча у последњем броју „Напредка“, ту ствар хотимице онако ниско изопачава: онда заиста нема нам се замерити, што ћемо у име дужности прама србскоме свету, да обеладанимо послове оних који муте противу истине.

У великом одушевљењу и с озбиљном вољом испуни се омладина србска лане на госпођинску скупштину у Новоме Саду, и донела је на појзи оне одлуке, што су свуда и на све стране јавно одобрене наше. Ко је пажљиво проучио те одлуке, увидеће, да је у њима омладин себи врло огроман задатак поставила, и да ту није доста тек само одушевљење, него се изискује и велика озбиљна рада, да би се и само нешто од тога, што је на скупштини изречено, могло извршити; сваки ће знати, да се све то ма с коликим напрезањем не да за годину дана извршити, већ ту треба више година мушкога озбиљнога делања: тако је и скупштина мислила, кад је одлуке те донела. Али пре свега треба с основа почети. На челу тима одлукама стоји ово: „Српска омладин саставила се у целину.“ То је оснoв и душа свему даљем, и докле год те речи само на артији остану и не остваре се, дотле цео рад омладине не ће имати онога успеха, ког би требало да има, не ће се у њему огледати једна мисао, један дух. Пештанско-будимска омладин, уједињена у друштво „Преодница“, као део целокупне омладине, сматраше за своју најсветију дужност, да све силе томе посвети, како би што више могла испунити од онога задатка, што га је целокупна омладин себи поставила; но пре свега обратила је највећу пажњу на прву точку у одлукама, као најважнију, од које, ако се испуни, зависи да се и оне остале извршити могу. На скупштини је изречено, да се омладин саставила у целину, по та је целина или једнина само тек на артији, али у ствари није тако, и ко противно држи, јако се vara. „Преодница“

држаше, да пре свега треба ту јединицу остварити, треба омладину заиста у јединити, па ће онда оно даље много лакше и како ваља ићи; а знајући, да тај тежак посао с више успеха може једно друштво извршити, него поједини чланови омладине, с крпком вољом и озбиљном намером лати се тога посла, и за ту цел изабере из своје средине један одбор, коме постави за задатак:

Да ради на томе, како да се целокупна омладин србска организује као једна целина, и да се стара и на све стране подпоможе, да се одлуке омладинске што боље и ревиосније извршују.

Даље би се имао одбор тај старати о томе, да спрема предлоге за радњу уједињене омладине, да се неби и друга скупштина тако неприправна као прва састала.

Најпосле, да пажљивим оком прати све догађаје, што се у животу нашега народа збивају, како би се омладин знала по томе владати, и према томе и делаће своје удесити.

А да би се у томе свему могло с успехом делати, нужно је да омладин има своје гласило (лист), да ће се сваки дан у радњи својој виђати и састајати, и тако уједињавати; у њему би се саопштавали и претресали разни предлози за радњу уједињене омладине како би на скупштину сваки члан што приправнији доћи могао; то гласило омладинско би свуда у народ продирало и пажљиво све догађаје пратило, како би омладин према томе знала радњу своју удешавати. „Преодница“ је, држала, да није доста, шта више, да је тиме врло мало учињено, ако се омладин сваке године само састане на скупштину, и пошто се ту неколико лепих и одушевљених речи изговори и неке одлуке донесу, да се разиђе и до друге скупштине ни гласа о себи не пусти, да је жива као једна целина; него омладин треба да има свој јаван орган, у ком ће се сваки дан састајати и договарати, којим ће народу показати, да је заиста жива и да ради, да онака, каква је на речи, уме и на делу бити, и да с пажњом прати све догађаје и води рачуна о свему, што се у нашем народу збива. За сад би се тек само учинио неки покушај с издавањем тога листа, који би се скупштини, што се има ове године држати, на углед поднети могао, а ако би ги ова усвојила, прогласио би се за гласило уједињене омладине србске.

Тако мишљаше пештанско-будимска омладин, да јој ваља делати, и тога ради се пре свега обрати друштву „Зори“ у Бечу, као овогодишњем књижевном заступнику целокупне омладине, да заједнички и договорно на томе раде. Али ту од извесних чланова не буде ни најмање братински приљена; предлог њен наиђе код тих на упоран одпор. Ти чланови не хтедоше слушати на оно, што је изасланик пештанско-будимске омладине у име друштва, које га је изаслало, говорио у „Зори“; већ уграбише неке речи, из неких приватних кругова, на рекосе, да га је „Преодница“ управо ради тога изаслала; а што он у друштву говори, тиме само као да оће, да их завара и њихово саизволење за оно друго, за неке револуционе намере друштва „Преоднице“ да придобије; те се шта више, одма неки нађоше, који на све стране раструбише, да у Пешти постоји неки одбор, који има незнам ове или оне опасне намере. „Преодница“ се не могаше чудом начудити, да се тако опаке намере подмићу онде, где се она обраћа „Зори“ за радњу, која јој као заступнику целокупне омладине у најсветију дужност спада. Те с тога посла и другог свог изасланика, да ствар разјасни. Али споменити чланови „Зоре“ и сад непрестано говораху, да „Преодница“ има неке скривене намере и оће „Зору“ да превари! Одкуд така небратска мисао у неколицине у Бечу противу једног целог друштва омладинског — противу „Преоднице“ која броји преко осамдесет чланова?! Нека би се у каквоме друштву, по несрећи, и могао наћи који члан, који би се дао од кога безусловно употребити; али викали да цело једно, и то можда највеће и најстарије омладинско друштво коме за голо средство служи, то је недостојно, то вређа братско чувство! Неки говораху, предлог „Преоднице“ идена то, да се омладин у политику меша, а за њу није политика; као да политика неби значила остваравање научних истина, или као да би омладин имала учити се без патриотског позива да науку у напредак народа преводи! Други опет не хтедоше пристати на предлог само с тога, што је „Преодница“ у томе иницијативу узела, као да би се у Бечу имао монопол за предлоге омладинске. Да би наш свет још точије знао, до каквих се сплетак извесна лица у Бечу противу омладине унижавају, ево ћемо му казати један случај, у коме је и најплеменитија намера омладине најпрње изопачена:

У Бечу се налазе два вредна и одлична, а врло сиромашна члана омладине, којима је „Преодница“ одредила, да даје неку помоћ од оних новаца, што су као чист приход од светосавске беседе одређени на просветне и добротворне цели, а уз то је закључила да и добротворне прилоге за њих скупила. Све је то од стране „Преоднице“ јавно учињено. И опет се нашло у Бечу лица, која се не стиђаху да разгласе, да је „Преодница“ ону двојицу „поткупила“, да у њезину ко-

рист раде!! Така измишљотина заиста не може изићи из чисте дунје и невина срца.

Али нека знају они у Бечу који изврћу и опр-пују намере туђе, као и дописник X. у „Напредку“, који труби, да је омладина од овог или оног подгово-рена, да незиам против кога ради, нека знају сви ти, да је омладина у својој патриотској енергији јача од свију непријатеља слободне мисли и радње; омладина је подпуно самостална и ни од кога независна у за-кључењима и пословима својима; она нити је радила нити ради што у атар овоме или ономе, него све само за обити интерес и част народа, у чему је једино у-верење њено руководи; јест, напредак народа једина је цел омладина, а идол њезин, коме се она клања, јест целокупан народ србски.

Толико мислимо, да смо дужни јавној истини, у часу кад се и по јавним листовима почињу распрости-рати изопачени гласови о намерама читавих омладин-ских дружина; а из писма „Зоре“ што је у 26. броју „Заставе“ печатан, могло се на обшту утеху видети, да се „Зора“ уме узвисити над небратским и недостој-ним погледима појединих чланова; предлози које је „Зора“ у споменутом броју „Заставе“, јавности пре-дала, јесу у главном предлози „Преоднице“; тиме што их је усвојила, „Зора“ признала је правду патри-отским тежњама „Преоднице“; свет наш има данас пред очима те предлоге, нека се из њих увери, како су ни-ски они који, било у Бечу било у Н. Саду, муте проти-ву омладине.

И. В. члан уједињене „Преоднице“.

† М. У Нов. Саду, на Благовести. — Перкјуче умро је у Карловцима ваљан члан омладине, Коста Ја-ковљевић. Покојник је био питомац Текелијин, но још у половини прошле године разболе се, и због трешног здравља мораде се дому своје врати, где га ево и смрт затече. На погребу била су му и два пријатеља из Пеште, који амо преко ферија дођоше. — Покојник је имао лане испит зрелости положити, и онда би се на свеучилишту, као што је сам говорио, професорској струци одао. Осим тога што је био изврстан у науци, беше добар брат и честит Србин.

Број 70. „Москве“ политичног листа, који г. Иван Аксаков у Москви издаје, објављује да је власт лист „Москву“ на 3 месеца дана обуставила.

У Прагу је власт „Политику“ на 3 месеца дана обуставила.

У Бечу ће излазити нов руски лист под насловом „Славенскаја Зарја“ (Славенска зора).

Хрв. сабор сазива се за 1. мај п. р.

Сабору ће бити саопштен кр. одпис на последњу адресу, и сабор ће имати само о том већати и Њег. Вел. резултат већања поднети.

За Реку је и приморје, као и за жупанију Речку наименован Че за кр. комесара, и то путем хрватске канцеларије. Сад јасније бива оно, што је „П. Напо“ правдајући, зашто Деак у предлогу није Реку особито споменуо, казао, да је Река уг. речко, а не уг. хрв. питање. Река ће на своје захтевање фактично утелов-љена, па по том на уг. сабор позвана бити, или ће и сама посланике на уг. сабор послати.

Рајхсрат ће се за 1. (13.) или најдаље за 3. мај сазвати.

У Моравском сабору изабрано је 19 Немаца и 3 Славена за рајхсрат; у Љубљани 5 Словена, и један Немац; међу Словенима Томан и Светец.

„Напредак“ који је у неколиким приликама по-казао, да му је добродошло све што је управљено про-тив „Заставе“ и уредништва њеног, дао је томе и нова доказа у 25. бр. свом за о. г., то у „писмима бечкии“, то у „допису из Пеште.“ Здравни раз-ум опазиће на први поглед у тим писмима и у том до-пису противност истини; али нека се само напада на „Заставу“ и уредништво њено, па шта мари „Напре-дак“ слаже ли се са позивом јавног листа, да очите неистине распростире. Но да видимо на делу такти-ку „Напредка“.

Неистинитост онога, што је у „бечким писмима“ „Напредак“ противу нас донето, доказана је у допи-су саопштем из Беча (од једног члана „Зоре“) у 27. бр. нашег листа за о. г., као и у допису од члана „Преоднице“ коју данас у „Застави“ саопштавамо, и потврђена писмом „Зоре“ у 26. бр. ов. листа, тако да није потребно, да и ми листу неистинитост доказујемо. Ми, с наше стране, само позивамо писаоца споменутих писама, да се потруди што боље извести се о ствари за коју вели, да је наш посао. А „док он ту ствар бо-ље необјасни и неосветли“, докле није ли чудно, да „Напредак“ предаје јавности доношења против другог, за која сам доносила њихов признаје, да су нешто „необјасњено и неосветљено“?!

Што се тиче „Напредковог“ дописа из Пеште, тај је од оног писаоца, са којим смо ми прекинули реч, што он заступа „уверење које се мења.“ Ми немамо потребе, да се бранимо још и од таквих напада; али

ради осветљења тактике „Напредка“, ваља да се чује следеће:

У споменутом допису вели се, да је „клевета и опадање“ кад се у „Застави“ казало, како је изврстан неко употребио израз „пси“ место „браћа“; а оди-затим, у истом допису, наводе се собствене речи тога неког, и те речи потврђују, да у „Застави“ није ни-ко „клеветан и опадан.“ него је само истина казана. Замера се, што се у „Застави“ рекло о лањској „Пре-одници“: „поцепана“, и вели се, да никакве поцепан-ности није било; а у петог или шестог врсти пред тим каже се изречно: „лане кад су биле две „Преоднице“, свађали су се као „пси.“ (Ето израза „пси“ упр-кос сваком братском чувству.) Попује се о досто-јанству јавног листа, и у исти мах развија се теори-ја која даје благосов уверењу што се мења; а об-ште је познато и признато, да част јавног листа може бити само у заступању одређеног и сталног у-верења. Подмеће се нама „умни деспотизам“ и „нето-лерантност“, докле се баш у самом допису „Напре-дак“ покушава оно, што је противно свакој слободи савести и ума, а наиме: удара се на веру другог, са бедом да је она „лаж“ и уједно се кроји и тумачи ту-ђе „уверење.“ Ту се изопачавају изрази, отржу по-једине речи здравница од целине, без које се појмити немогу, и чини се све, да би се скриле фразе, за које ће се рећи, да су „уверења“ овога или онога. Па онда се доказује, да та „уверења“ неизражавају истину; и по томе да имају право они, који нису стални у своје уверењу! У том смислу, вели се, да је уредниковог ли-ста „променио своје уверење (које?), кад је најпре учес-твовоау конференцији новосадској, па после опет при-стати није тео на оно, што је у конференцији свршено, јер је дошао до другог (ког?) уверења.“ Међутим, чита-оци су овог листа у своје време чули: да у новосадској конференцији није био уредник овог листа онај, који је уверење мењао; да је његово уверење и пре конфе-ренције, и у конференцији, и после конференције, и свугде и свакад било и остаје једно исто; и, нај-послед, да је он изишао из новосадске конференције „раздразивши мрежу“ коју су му други плели, а не своје собствено уверење. Даље се напомиње једно сѐло у Пешти, па се вели, да је сауредник ов. листа „тога уверења“, да народност није ништа, и да ће он дочекати, кад ће говор о народности престати, нити ће бити Срба и Француза, Инглеза, и т. д., него ће бити све сами људи — човештво.“ А ствар је у овоме: на сѐлу била је реч о народности, пошто су млади бес-седници исказали своје мишљење, сауредник ов. листа наздравно је омладини србској као живом послоцу на-родне мисли. Није истина да је рекао, да народност није ништа; напротив, доказивао је, да она снага и услов будућности за Србе. Није истина, да је рекао, да ће он још доживети кад ће говор о народности престати, него је разложио мисао, да народност не-значи мржњу на странце, него љубав према слободи, која је једнако право за све људе. Слобода значи: сва-ком народу своја народност; али слобода и буди свест о човечанству, о братству и солидарности, о свези и сагласности у ономе што је свима народима обште, о савезу на основу поштовања себе, а у цели узajмне подпоре. У том духу дакле рекао је сауредник ов. листа, да се свест о обштој човечанској слободи, о братству сви-ју људи, уздиже над народности, и да можемо ми (т. ј. садашњи нараштај) доживети, да нестане пречага које сметају сбраћењу свију народа, и онда, да обраћени Французи, Инглези, Немци и сви народи и обитатељи Европе узму за обште име: слободни Европљани. У Америци има жива примера и доказа таквом брат-ству; а ако је стало баш и за личним уверењем сауредника ов. листа, он је већ доживео, да се у Швај-царској увери о истини човечанског братства. Ту живе Французи, Италијани и Немци један поред другог, и сваки се поноси именом „слободан Швајцарац.“ То нимало не смета, да сваки говори свој матерњи је-зик; а закон је развитка обште свести, да у јавном саопштавању овлађује онај језик који је најразвијенији.

Кројач и тумач туђег уверења дописник из Пе-ште није се стидео препоручити, и „Напредак“ печата-ти још и тајну, како се у „Мађарској до лепих новаца доћи може“! Новци нити су били, нити ће бити цена наше јавне радње, а ми само презирати можемо оне који тако ниску препоруку дају. Уверење, стално у-верење то је покретач, то снага и понос за нас у сви-ма предузећима нашим; свест да дужност слободног човека савесно испуњавамо, једино је у чему ми мо-жемо видети награду за себе.

Кад један мађарски ђак огрезава у дречуће противуречности и лажи, може му се још одбити на ђачку младост; али кад „Напредак“, упркос јавној све-сти и истини, прима у себе такве противуречности и ла-жи: шта о њему да се рекне? Но његова тактика ја-сно је изнета на видело, и кад она сама противу себе говори, није потребно, да се и с друге стране даље разсветљује.

Напред, „Напредче“, напред у твојој омиљеној тактици; али и унапред чуј, да је последња победа на страни сталног уверења, вечне истине.

Новије.

„Ендеп Белж.“ доноси следећи телеграм из Ца-риграда, од 8. апр. (пор.): „Опредељење генералсима Омера паше променуло се. Наместо да иде на границу Грчке, он је отишао у Кандију са два ратна паробро-да и 1500 (?) војника, а има налог, да једном за сва-гда учини крај усганку Кандије; пошто изврши тај налог, он ће ићи да предузме команду над турском војском на граници Грчке.“

Бечка нова „Преса“ јавља, да порта повлачи на-траг сву војску турску која је била прикупљена на граници Србије; та војска употребити се сад противу Грчке и Кандије.

Из Париза доноси „Кели. Цтг“ вести, по којима дипломатија чини велика усиљавања да би се дошло до мирног решења питања о Луксембургу. Француска се међутим уздржава од сваког саопштења Прусији. Француски посланик у Берлину добио је налог да из-бегава сваки уговор и сваки разговор са берлинском владом, као што се и министар спољашњих послова у Паризу, г. Мустје, уздржава сирам пруског представ-ника, г. Голца. У Паризу се чека, да силе које се баве око питања Луксембурга, кажу своје мишљење; а оне су све извештене да Француска не наваљује за присаједи-њење Луксембурга, него за удаљење пруске посаде из Луксембуршке тврђице.

Из Берлина се било разгласило, да је краљица од Шпаније понудила Прусији оружану помоћ, за случај рата са Француском; шпански посланик у Берлину до-био је налог, да званично обори тај глас као неистинит.

— Из Лондона телеграфује 4. (16.) т. м.; влада је добила од мадричког двора задовољавајуће деме-ше, што се тиче ухваћене лађе „Краљице Викторије.“

— „Цукувот“ јавља, да ће се кнез Михаило по други пут ожени, и то са својом сестричином од 18 година.

ТЕЛЕГРАМ УРЕД. „ЗАСТАВЕ.“

Земун, 4. апр. Кнез Михаило у 5 сати дошао, београдска, смедеревска, шабачка депутација, београд-ско, земунско, панчевачко певачко друштво на особитим паробродима идоше пред њега. Ферман читаће се у среду на Калимегдану пред србском и турском војском, србска заузима по том град, турска одлази.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

Ж. П. Сисачки трговачки промет од 19. до 25. марта. Рана Шенице је овде продато: 2000 ваг. Бечејске по ф. 7, ф. 7.20 800 ваг. хрватске по ф. 5.55, 60; 1500 ваг. босанске решетане по ф. 5, нерешетане ф. 4.62, 60. Кукуруз, готова роба као и на кашу продају тражи се, и продато је: 3000 ваг. бан. нове ро-бе прве врсте по ф. 3.40, 1200 ваг. сремске и банат. старе по по 3.50, 55, 60. 2400 ваг. босанске решетане по ф. 3.20, не-решетане ф. 3.6—5 и.

Услед подигнутог прида на наш новац, прима иновемству и малих залиха у Трсту почео се кукуруз за прекоморске државе боље тражити, и плаћена је у Трсту, босанска врста, готова роба 5.45—50.

6000 ваг. стара бос. за граван 111 $\frac{1}{2}$ ф. 5.50, 1000 ваг. старе по 5'50 и ставише се искања на ф. 5.65, харничко 3.80 продато. Зоби је босанске у транзит дато 400 ваг, у свежу, у почетку ф. 1.70, на одмаку недеље само ф. 1.65—62. Узрок тога падања јесу кашње у Трсту учините продаје од 400 старе 64—3 $\frac{1}{2}$ по ф. 2.90 1 $\frac{1}{2}$ скотно, а кашње нудише по ф. 2.85.

Јечам овди у Трсту без питања, ове седмице је продато 28.000 ваг. Дрво. Дуге, дато је ково на касније достављање $\frac{1}{2}$ милиона по ф. 115 од 1/м 36/1 са 25% скарта. Довози од те робе су мали, извози из околних шума због киншовитог времена за Савау немогући. У Инглеској су за данас велике за-лихе, зато се и та роба нуди. У Француској су изгледи добри, виногради добро стоје и надаје се је доброј берби.

ЦЕНОВНИК ПЕШТАНСКЕ БЕРЗЕ. (5. априла.)

	Ћ	Пожунац
Шеница багатска	— — — —	86—87 ф.6.60—6.80
„ „	— — — —	88—89 ф.6.95—7.05
„ потиска	— — — —	86—87 ф.6.65—6.85
„ „	— — — —	88—89 ф.7.00—7.15
„ пештанска	— — — —	85—86 ф.6.55—6.70
„ „	— — — —	87—88 ф.6.90—7.05
Наполица	— — — —	81—82 ф.4.85—5.00
Рај	— — — —	77—80 ф.4.60—4.70
Јечам пиварски	— — — —	69—70 ф.3.45—3.60
„ за храну	— — — —	65—68 ф.3.00—3.05
Зоб	— — — —	44—46 ф.1.90—2.00
Кукуруз банат. стр.	— — — —	— ф.3.55—3.60
„ нов	— — — —	— ф.3.55—3.60
Проја	— — — —	— ф.3.30—3.50
Репица кол.	— — — —	— ф.5.25—5.50
„ банат	— — — —	— ф. — —
Пасуљ	— — — —	— ф.5.75—6.00

КУРС ПАПИРА И ЗВЕЧЕЊЕГ НОВЦА.

Акције.	плаћено	вреде данас.
Комерцијална (трговачка) банка	500	715 720
Пештанске штедионице	63	— 1130
Будимске	—	425 435
Старобудимске	40	65 70
Крунаши	—	— —
Дукати	—	6.18 —
Наполеони	—	10.53 10.54
Енгл. суверени	—	13.15 13.25
Аустријско сребро	—	129.25 —

Курс бечке берзе.

Акције народне банке	— — — —	708—
5% металик	— — — —	57.40
Зајам народни	— — — —	62.80
Лондон	— — — —	131.50
Дукати	— — — —	6.18

Стање воде 4. априла, 13' 10" над 0, непроменало.

Штампаарија Хорњанскова и Трегерова.